

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno studenta/studentky: Bc. Ondřej Skrbek

Název práce: Vývoj konkurence v přepravě cestujících na železnici v České republice po roce 1993

Jméno oponenta práce: Ing. Pavla Chmelová

	1	2	3	4
Hodnocení tématu samého (bez ohledu na studenta):				
1.1 Nakolik je téma práce aktuální a významné?	☒	☐	☐	☐
1.2 Jak náročné je téma na teoretické znalosti?	☐	☒	☐	☐
1.3 Jak náročné je téma na praktické zkušenosti či práci v terénu?	☐	☒	☐	☐
1.4 Nakolik je dostupnost podkladových materiálů obtížná?	☐	☒	☐	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Bod 1.1: Téma je velice aktuální a národohospodářsky významné, jelikož sektor železniční dopravy je významnou složkou národní ekonomiky, a to co do finančních prostředků plynoucích a koncentrovaných v této oblasti, tak i z pohledu státní účasti a postupně prosazované liberalizace daného odvětví.

2. Hodnocení struktury a logické provázanosti práce:

2.1 Nakolik je struktura práce logická a přehledná?	☐	☐	☒	☐
2.2 Nakolik využívá autor aktuálních a vhodných pramenů?	☐	☒	☐	☐
2.3 Jak vhodně zvolil autor metody ve vztahu k tématu?	☐	☐	☒	☐
2.4 Nakolik dostatečně a funkčně autor vybavil práci zejména nepřevzatými grafy, tabulkami, daty, přílohami apod.?	☐	☐	☐	☒
2.5 Jaká je úroveň vzájemné kompatibility mezi prvky základní linie práce: téma – zadání práce – cíl – struktura – závěry?	☐	☐	☐	☒

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Bod 2.1: Struktura práce má svou určitou vnitřní logiku, nicméně spatřuji zde několik významných nedostatků. Práce obsahuje 7 kapitol, přičemž kapitoly 1 až 5 jsou dle autora částí teoretickou, následuje kapitola 6 Analytická část a práce je uzavřena kapitolou Pohled nezávislých expertů železniční dopravy. Teoretická část pak svým rozsahem převyšuje praktický blok. Dané členění nepovažuji za vhodné a věcně správné, jelikož např. kapitola 3 Situace na drahách po vzniku České republiky již v určitém smyslu představuje a analyzuje proces liberalizace trhu veřejné osobní železniční dopravy a nelze ji tak řadit do čistě teoretického a metodologického rámce. Poslední kapitola, v práci nijak neukotvena, je také kapitolou analytickou.

Sníženou přehlednost a orientaci čtenáře v textu zapříčiňují též některé méně přesné a zavádějící pojmy, a to i v samotných nadpisech kapitol (např. kapitola 4 Železniční doprava osob soukromého sektoru).

Bod 2.5: Kompatibilita jednotlivých prvků základní linie práce je bohužel podprůměrná. V první řadě je nutno upozornit na chybějící zadání práce, a to v tištěné i elektronické verzi. Nízká úroveň provázanosti je způsobena primárně nevhodně vystavěným zadáním, kdy práce již v této fázi obsahuje řadu chyb, nelogických tvrzení i nejasně definovaný cíl. Cíl následně není přesně a kompatibilně vyjádřen ani v úvodu. Nepříliš navazující struktura i závěry práce jsou pak logickým důsledkem tohoto již od počátku nesystematického přístupu.

Popř. ostatní: Práce obsahuje pouze 10 grafických doplnění textu + 2 přílohy. V příloze je uveden vzor dotazníkového šetření, vhodné by ovšem bylo doložit i verzi s reakcemi respondentů, což byl hlavní zdroj informací pro zpracování analytické části.

Autor dále u tabulek a grafů neuvádí, že se jedná o vlastní zpracování. Pokud tedy ty jsou všechny převzaty, neobsahuje práce v této rovině žádnou přidanou hodnotu. Nicméně předpokládám, že autor vlastní úpravu převzatých dat, ke své škodě, pouze neuvedl.

V této souvislosti je dále nutné poznamenat, že názvy tabulek a grafů jsou málo specifické a tedy nejednoznačné a zavádějící (není uveden podnik, časové období apod.)

3. Hodnocení kvality textu práce:

3.1 Jak hluboce a kvalitně autor téma analyzoval?	☐	☐	☒	☐
3.2 Zformuloval autor cíl práce jasně a logicky strukturovaně?	☐	☐	☒	☐
3.3 Nakolik autor naplnil vytčený cíl práce a schválené zadání práce, jehož je cíl součástí?	☐	☐	☒	☐
3.4 Jak hluboce a kvalitně autor zpracoval teoretickou část práce?	☐	☐	☒	☐
3.5 Jak hluboce a kvalitně autor zpracoval praktickou, resp. analytickou část práce?	☐	☐	☒	☐
3.6 Nakolik jsou závěry práce logicky strukturované a kvalitní a jakou obsahují míru přidané hodnoty?	☐	☐	☒	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Bod 3.2: Formulaci cíle práce nepovažuji za jasnou a jednotnou v rámci celé práce. Např. v zadání autor uvádí: „*Cílem diplomové práce je analýza konkurenceschopnosti subjektů v osobní železniční přepravě s porovnáním ekonomické situace a výhledu tří největších firem (České dráhy, RegioJet a.s., LEO Express a.s.) na budoucí dominantní postavení v tomto sektoru.*“ Zde není ani zcela zřejmé, co je myšleno „*výhledem firem na budoucí dominantní postavení v tomto sektoru*“.

Bod 3.3: Cíl práce byl v určité míře splněn, nicméně komplexní naplnění zadání je omezené (včetně rozsahu), a to s ohledem na již zmíněné limity zadání i volbu vědeckých metod, kdy stěžejní závěry jsou podloženy zejména výsledky dotazníkového šetření, tzn. bez širší analýzy datové základny (přestože v zadání se uvádí, že komentáře ze strany zkoumaných společností budou pouze doplňující, kdežto autor sám se zaměřil na hospodaření jednotlivých společností, vývoj cen jízdného, financování případného ztrátového provozu a rozložení nákladů železniční dopravy). Dalšími nepřesnými pasážemi zadání, u kterých je tak i poté poměrně složité hodnotit míru jejich naplnění, jsou: „*V teoretické části se zaměřuji na vývoj provozování železniční přepravy cestujících na tratích v České republice od vzniku*

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.

Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

samostatné České republiky a s tím související změnou ekonomických cílů.“ – není zřejmé, jaké ekonomické cíle má autor na mysli; „*Monopol Českých drah v průběhu času ustupuje jednotlivým soukromým subjektům, k čemuž přispívá i osamostatnění infrastruktury železnic, nově pod správou OSŽD.*“ – autor měl na mysli pravděpodobně SŽDC.

Bod 3.4: Teoretická část tak, jak je pojata autorem, splňuje rozsah daný Metodikou NF, nicméně skutečný rozsah teoretických kapitol je nižší. Základní relevantní ekonomické teorie jsou nicméně v práci představeny.

Bod 3.5: Potenciál analytické části byl bezpochyby větší a nebyl autorem využit. Silně postrádám popis systému financování veřejné osobní železniční dopravy (objednávání státem x krajem), který je pro hodnocení finanční náročnosti dotací a nákladů liberalizovaného trhu stěžejní. V důsledku tohoto nedostatečného vymezení jsou pak nepřesně definovány i údaje v tab. 1, kdy není zcela zřejmé, o jaké dotace (v jaké struktuře a šíři) se jedná.

„Analýza“ není příliš rozsáhlá, resp. je založena zejména na zpracování subjektivně zodpovězených dotazníků. Samotné představení ČD, a.s. v rámci úvodní kapitoly analytické části je v nepoměru k popisu firem RJ a LE. U ČD není specifikován respondent dotazníku.

Bod 3.6: Autor učinil vcelku jasné závěry, jejich kvalita je však snížena nižší podložeností argumenty a „tvrdými“ daty. Závěr samotný je relativně stručný, což za prvé není v souladu s požadavky Metodiky, a za druhé na takovémto rozsahu není objektivně možné provést adekvátní shrnutí celé práce. Chybí tak závěry z teoretické části, komplexnější zhodnocení výstupů provedené analýzy, nejsou definovány limity práce a možný prostor pro její rozšíření, autor se nekonfrontuje se splněním/nesplněním cíle práce.

Popř. ostatní: Práce obsahuje řadu nepřesností, ať už věcného nebo spíše formálního rázu, a diskutabilních a nepravdivých tvrzení. Např.:

V úvodu autor píše, že „*analytická část práce je založena na dotazníkovém šetření zástupců 3 společností vystupujících na jediném železničním úseku v ČR, který není objednáván státem*“, přitom celá regionální doprava je objednávána krajem, tedy více úseků není předmětem objednávky státu;

V abstraktu je uvedeno, že „*jediný úsek, kde RegioJET a LEOexpress dostávají prostor konkurovat státnímu dopravci, je trať Praha – Ostrava*“, přitom v současné době jezdí LE i do Zlínského kraje;

Na str. 4 autor vyslovuje myšlenku, že v případě regulace monopolu je nutné tento monopol sanovat, jelikož je ve ztrátě, což opět nelze za každé situace považovat za nutnou pravdu;

Na str. 49 je upozorňováno na problém „*dochvilnosti*“ u ČD, nicméně už není autorem reflektováno, že do velké míry má na včasnost spojů vliv činnost SŽDC;

Nepřesné používání terminologie (státní organizaci nelze ztotožňovat s akciovou společností, byť 100% vlastněnou státem, SŽDC není Správa železničních dopravních cest, cenová politika a financování železnic není jedno a to samé, záhodno by bylo uvádění správných názvů podniků dle obchodního rejstříku apod.).

4. Hodnocení formy a stylu práce:

4.1 Jaká je formální úprava práce?

☐	☐	☒	☐
--------------------------	--------------------------	-------------------------------------	--------------------------

4.2 Jaká je kvalita citací a odkazů? Jsou identifikovatelné zdroje?

☐	☐	☒	☐
--------------------------	--------------------------	-------------------------------------	--------------------------

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.

Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

4.3 Jaká je stylistická úroveň práce, zejména používání správné ekonomické terminologie?

☐ ☐ ☒ ☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Bod 4.2: Přímé citace bez uvedení strany. Na str. 17, v pozn. pod čarou č. 21, je citován zdroj z roku 2003, přitom jsou uváděny informace z roku 2015. Chybí zdroj k předběžné informaci o ztrátě RegioJetu za rok 2014 a ziskovosti v 1. kvartále 2015 (str. 39) apod.

Popř. ostatní: Autorův styl nepovažuji za příliš odborný (např. „*nicméně pokud Vám někdo přebírá práci na zmíněném úseku a vy na něj máte takovou „páku“ v jeho hlavním oboru podnikání, není nic jednoduššího, než ji využít. A tak posléze společnost GJW Praha skončila s dopravou osob na tomto úseku a převrat se ještě nekonal*“, hovorové „mnohem déle“ místo „mnohem později“ apod.). Práce obsahuje ve zvýšené míře překlepy, výrazy jako „evropská unie“, „česko“. Úroveň českého jazyka tak celkově považuji za průměrnou/podprůměrnou.

5. Celkové hodnocení (Nutno uvést konstatování, jestli práce splňuje z hlediska kvality obsahu, rozsahu a formálních náležitostí požadavky z Metodiky NF, zdali je práce doporučena k obhajobě či nikoli. Může být navržena i na zvláštní ocenění apod.):

Předkládaná práce je podprůměrná zejména z hlediska rozsahu, kvality zadání, jeho kompatibility s ostatními základními prvky základní linie práce a hloubkou a kvalitou analytické části. I přes výše uvedené připomínky však lze doporučit práci k obhajobě, nicméně vzhledem k její nižší kvalitě navrhuji ohodnocení stupněm „dobře“. V případě excelentního výkonu u obhajoby je možné uvažovat o udělení známky „velmi dobře“.

6. Otázky a připomínky k obhajobě:

1. Zhodnoťte potřebu a vhodnost dotační politiky státu v oblasti osobní železniční dopravy. Ve své práci nerozlišujete konkurenci o trh a konkurenci na trhu, posuďte dotace ze strany státu (popř. financování krajů) i v této souvislosti.
2. Ve věci regionální, dálkové i nadnárodní dopravy definujte jejich hlavní rozdíly, vzájemný vztah a poměr, zhodnoťte míru dotací, potřebu investic apod. Sumarizujte Vaše zhodnocení vývoje liberalizace analyzovaného trhu (i jeho výše vymezených dílčích trhů) i předpoklad a doporučení pro vývoj budoucí.
3. Vyjádřete se k názoru zástupce ČD na str. 33 ohledně nevýhodného prodeje majetku SŽDC (argument, že ČD majetek zhodnotily). Další fáze prodeje je momentálně v řešení, jak se k tomuto kroku stavíte Vy osobně? Bilancujte výhody a nevýhody tohoto návrhu, zejména z pohledu veřejných financí. Nepovažujete minimálně za diskutabilní, aby ČD inkasovaly (a inkasovat pravděpodobně ještě budou) určitý, a to nemalý finanční obnos za majetek, který jim byl de facto státem v minulosti darován? Zvažte zejména finanční situaci „kupujícího“ SŽDC a možná rizika pro státní rozpočet.

Navržená známka: dobře

Datum: 3. 6. 2015

.....
Podpis oponenta práce

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.

Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.